

BİSKVİT BƏDHEYBƏT

Mənə ver, mənə ver, mənə ver!

Mövzu: Sülh və insan təhlükəsizliyi, yoxsulluq və sosial təcrid

Çətinlik səviyyəsi: 2-ci səviyyə

Vaxt: 40-60 dəqiqə

İştirakçı sayı: 6-12 uşaq

Yaş həddi: 8-13 yaş

Oyun növü: qruplar arasında danışıqların aparılması və müzakirə

Şərh: Qruplar şirniyyatın bölünməsi barədə aralarında danışıqlar aparırlar

Məqsədlər:

- Dünyada danışıqlar aparma prosesi haqqında öyrənmək
- “Hüquqların bərabərliyi” problemini müzakirə etmək
- Yoxsulluq problemini nəzərdən keçirmək

Hazırlıq:

- Aşağıda göstərilən paylama materialları çap edin və ya lövhəyə köçürün.
- Şirniyyat hazırlayın.

Materiallar:

- Ən azı 40 növ şirniyyat (məsələn, peçenye, kişmiş, qoz)
- Paylama materiallarının surətləri

Təlimat

1. Uşaqları iki qrupa bölün və hər qrupa qaydaların surətini və 20 növ şirniyyat verin.

2. Qaydaları izah edin və əmin olun ki, uşaqlara aydındır, əsasən də bu qayda ki, əgər qruplar razılaşa bilməsə, bütün şirniyyat müəllimə qaytarılmalıdır.

a. Oyun zamanı şirniyyatın iki komanda arasında necə bölünməsi haqqında qərar qəbul etmək lazımdır. Hər komandanın 20 porsiya şirniyyatı var. Üç raund keçiriləcək. Hər komanda sıra ilə hər üç raundda iştirak edəcək.

b. Hər raundda şirniyyatı öz qrup üzvləri arasında və digər komanda ilə necə bölməli olduqları izah olunacaq. Birinci komanda digərinə şirniyyatı bölmək üsulu təklif edir. İkinci komanda isə razılaşb-razılaşmaya bilər. Əgər komanda qəbul edirsə, şirniyyat təklif olunan üsulla bölünür. Əgər qəbul etməzsə, komanda ikinci üsul

təklif edər. Əgər yenə də komanda razılaşmazsa, bu dəfə şirniyyat müəllimə qaytarılır və komandalara şirniyyatsız qalır.

1) Məsələn ,A komandasına 10 porsiya şirniyyat bölmək təklif olunub və A komandası 8 porsiyayı özünə, 2 porsiyayı isə B komandasına vermək istəyir. B komandası razılaşmır və A komandasına ikinci şans verilir və komanda yarıya bölmək qərarına gəlir. B komandası razılaşır və hər komanda 5 porsiya şirniyyat alır.

2) Digər tərəfdən, əgər növbəti dəfə A komandası 7 porsiya özünə, B komandasına isə 3 porsiya verməyi təklif etdikdə, B komandası imtina etsə, 10 porsiya şirniyyat müəllimə veriləcək.

c. Birinci komanda öz təkliflərini irəli sürdükdən sonra, ikinci komanda eyni qaydada şirniyyatı necə bölməyi təklif edir.

d. İkinci raund birinci kimi keçir. Bu zaman komandalara şirniyyat bölgüsü ilə bağlı yeni təlimat verilir.

3. Nəticələri lövhədə qeyd edin. Raundların sonunda hər komandanın neçə porsiya aldığını qeyd edin.

	A komandası	B komandası	Müəllim
1-ci raund	5	5	
2-ci raund	0	0	13
3-cü raund	8	8	
Ümumi	13	13	13

4. Şirniyyatla nə etmək olduğunu uşaqlara izah edin:

a. Uşaqlar oyunda aldıkları şirniyyatı təhlildən sonra yeyə bilər.

b. Şirniyyatı qırıb hissələrə bölmək olmaz.

c. Oyun zamanı yeyilən şirniyyat yenisi ilə əvəz olunmur.

d. Bir daha vurğulayın ki, komandalara razılığa gəlmədikləri halda, şirniyyat müəllimə qaytarılır.

Təhlil və qiymətləndirmə

1. Fikri yayındırmamaq məqsədi ilə şirniyyatı yığın və onları oyunun sonunda yeməyə icazə verdiyinizi izah edin.

2. Suallar verərək, oyunu müzakirə edin:

a. Oyun zamanı nə baş verdi?

b. Oyun zamanı özünüzü necə hiss edirdiniz? Nələr sizi həyəcanlandırdı və nələr məyus etdi?

c. Sizin strategiyanız var idimi?

d. Kİmsə danışıqlar apardımı? Danışıqlar uğurla nəticələndimi?

e. Əgər bir daha bu oyunu oynasanız, öz addımlarınızda nəyisə dəyişərdinizmi?

f. Sizcə, alınan nəticə ədalətli oldumu?

3. Oyunun alt mənasını müzakirə edin:

a. Siz digər komandanın ədalətli bölgü aparmağına inanırdınızmi? Niyə?

b. “Ədalətli” deyəndə siz nəyi nəzərdə tutursunuz? “Bölmək” nə deməkdir?

c. “Etibar” və “bölgü” sözləri arasında ümumi nə var? (birgə istifadə edilən)

d. Hansı həyati situasiyanı misal cəkə bilərsiniz ki, orada uşaqlar paylaşmalıdır? Ədalətli bölmək vacibdirmi? Ədalətli bölgü olmasa, nə baş verir?

e. Hansı həyati situasiyanı misal cəkə bilərsiniz ki, orada böyüklər paylaşmalıdır? Böyüklər ədalətsiz paylaşarsa, nə baş verər?

f. Ədalətsizcəsinə az pay alan insanlar haqqında həyatdan misal gətirə bilərsinizmi?

g. Gündəlik həyatda nə edə bilərik ki, hər kəs payına düşəni ədalətlə alsın?

4. Oyunu insan hüquqları ilə əlaqələndirin:

a. Hər bir insana layiqli həyat yaşamaq və stabil həyat tərzi üçün nələr lazımdır?

b. Bunlar olmadıqda insanın həyatında nələr baş verir? (məsələn, yemək qıtlığı, evsizlik, təhsil, ailə olmadıqda)

c. İnsan hüquqları və lazımi əşyalardan “ədalətli pay” arasındakı əlaqəni görə bilərsinizmi?

Davam etmək üçün təkliflər

- “Görünməzlər gəlir” və “Qəsri fəth et” oyunları da birgə ümumi “düşməne” qarşı çıxmağı əhatə edir.
- “Yeni torpaqlara səyahət”, “Hüquqlarımın kainatı” oyunları arzu edilən və ehtiyac olanlar arasında fərq qoyur.

İdeyalar

- Birgə istifadənin qrupda, evdə və cəmiyyətdə necə daha ədalətli etmək barədə düşünməyi və misal gətirməyi xahiş edin.
- Ədalətli ticarət aparan yerli və ya milli qeyri-hökumət təşkilatlarına müraciət edin. Öz fəaliyyətləri barədə məlumat verməkləri üçün onları sinfinizə dəvət edin. Bu QHT-ləri dəstəkləmək üçün tədbirlər keçirin.

Müəllim üçün məsləhətlər

- İnsan hüquqları və insanın ehtiyacları arasındakı əlaqə insan hüquqları sahəsində təhsilin əsasıdır. Əgər bu termin hələ də formalaşmayıbsa, bu oyundan öncə “Yeni torpaqlara səyahət” oyununu keçirməyinizi təklif edirik.
- Bu oyunu ikinci dəfədə keçirə bilərsiniz. O zaman uşaqlara maraqlı olsun deyə fərqli şirniyyat təklif edin.
- Bu oyunu eyni zamanda bir necə qrup oynaya bilər. Ancaq yaddan çıxarmayın ki, bir qrupun addımlarını o biri qrup təkrarlaya bilər. Birgə işi rəğbətləndirmək üçün hər raundun sonunda xalları lövhədə qeyd edin ki, qruplar bölgünün necə aparıldığından agah olsun.

	Komanda 1, A qrupu	Komanda 1, B qrupu	Komanda 1, Müəllim	Komanda 2, A qrupu	Komanda 2, B qrupu	Komanda 2, Müəllim
1-ci raund	6	5	0	6	5	0
2-ci raund	0	0	13	6	7	0
3-cü raund	8	8	0	8	8	0
Ümumi	14	13	13	20	20	0

- Əgər uşaqlar oyundan sonra şirniyyatı aralarında bölmək istəsələr, mane olmayın.

Uyğunlaşma

- Oyunu nisbətən asanlaşdırmaq üçün porsiyaların sayını tək edin. Amma bu strategiya sizin qrup üçün çətindir, hər iki komanda üçün şirniyyat porsiyalarının sayını çüt rəqəm edin.
- Oyunu çətinləşdirmək üçün qayda əlavə edin ki, A komandasının pozisiyası güclənsin.
Əgər B komandası təklifi rədd edərsə, B komandası heç nəsiz qalar, amma A komandasına 3 porsiya şirniyyat qalacaq.
- Oyunun insan hüquqları ilə əlaqəsini gücləndirmək istəyirsinizsə, əgər bir necə aparıcınız varsa, uşaqları kiçik qruplara da bölə bilərsiniz. Qrup nə qədər kiçik olsa, müzakirə bir o qədər dərin olacaq. Sonda qrupları nəticə çıxarmaq üçün yığın və düşünmək üçün 30 dəqiqə vaxt verin.

PAYLAMA MATERIALI: TƏLİMAT KATRTLARI

A qrupu

- Sizin qrupun 20 porsiya şirniyyatı var. Bunları öz aranızda və digər komanda ilə bölməlisiniz.
- Oyun 3 raund davam edəcək.
- Hər raundda aşağıdakı cədvələ uyğun şirniyyat porsiyanız olacaq.

1-ci raund	2-ci raund	3-cü raund
6 porsiya	3 porsiya	11 porsiya

Bu şirniyyatları qorumaq üçün siz bunları digər B komandası ilə bölməlisiniz. Hər raundda siz iki variant təklif edə bilərsiniz. Əgər B komandası təkliflərdən birini

qəbul edirsə, şirniyyatlar iki komanda arasında bölünür. Əgər təklifləri rədd etsə, şirniyyatlar müəllimə qaytarılır və hər iki komanda şirniyyatsız qalır.

Misal

- 1-ci raund: 6 porsiyanı bölməlisiniz.
- Siz təklif etdiniz ki, 2 porsiyanı B komandasına verəsiniz, qalan 4 isə sizin olsun.
- Əgər B komandası deyirsə: “Bəli, razıyıq”, o, 2 porsiya şirniyyat alır, siz isə 4.
- Əgər B komandası deyirsə: “Yox, razı deyilik”, siz ikinci təklifi irəli sürürsünüz. Bu təklif birinci kimi də ola bilər, fərqli də ola bilər.
- Əgər B komandası ikinci təklifinizi qəbul edirsə, şirniyyatlar təklif etdiyiniz kimi bölünür.
- Əgər B komandası ikinci təklifinizi də rədd edirsə, hər iki komanda şirniyyatsız qalır və bütün şirniyyat müəllimə qaytarılır.

B qrupu

- Sizin qrupun 20 porsiya şirniyyatı var. Bunları öz aranızda və digər komanda ilə bölməlisiniz.
- Oyun 3 raund davam edəcək.
- Hər raundda aşağıdakı cədvələ uyğun şirniyyat porsiyanız olacaq.

1-ci raund	2-ci raund	3-cü raund

5 porsiya	10 porsiya	5 porsiya
-----------	------------	-----------

Bu şirniyyatları qorumaq üçün siz bunları digər B komandası ilə bölməlisiniz. Hər raundda siz iki variant təklif edə bilərsiniz. Əgər B komandası təkliflərdən birini qəbul edirsə, şirniyyat iki komanda arasında bölünür. Əgər təklifləri rədd etsə, şirniyyat müəllimə qaytarılır və hər iki komanda şirniyyatsız qalır.

Misal

- 1-ci raund: 5 porsiyanı bölməlisiniz.
- Siz təklif etdiniz ki, 2 porsiyanı B komandasına verəsiniz, qalan 3 isə sizin olsun.
- Əgər B komandası deyirsə: “Bəli, razıyıq”, o, 2 porsiya şirniyyat alır, siz isə 3.
- Əgər B komandası deyirsə: “Yox, razı deyilik”, siz ikinci təklifi irəli sürürsünüz. Bu təklif birinci kimi də ola bilər, fərqli də ola bilər.
- Əgər B komandası ikinci təklifinizi qəbul edirsə, şirniyyatlar təklif etdiyiniz kimi bölünür.
- Əgər B komandası ikinci təklifinizi də rədd edirsə, hər iki komanda şirniyyatsız qalır və bütün şirniyyat müəllimə qaytarılır.